

Saksframlegg

Dato: 04.05.2020
Saksnummer: 18/27869-20
Deres ref.: Deres ref

Planlagt behandling i følgende utvalg:	Sak nr.:	Møtedato:	Votering:
Utvalg for by- og samfunnsutvikling Kommunalutvalget	81/20	28.05.2020 02.06.2020	På sakslisten

Bymiljøpakken – Stenging av veger som krysser bomringer

Forslag til vedtak:

Planprosessene for fysisk stenging av Lindeveien, Jåttåveien og Eiganesveien for å tette Bymiljøpakkens bomringer, gjenopptas.

Sammendrag

Byvekstavtalen er en avtale mellom staten, kommunene på Nord-Jæren og Rogaland fylkeskommune, som omhandler transporttiltak, finansiering og arealbruk for å oppnå en miljøriktig og funksjonell bytransport.

Hovedmålene i byvekstavtalen er:

- Veksten i persontransporten skal tas med kollektivtrafikk, sykling og gange (nullvekstmålet)
- God framkommelighet for alle trafikantgrupper med hovedvekt på kollektiv, sykkel og gåing og næringstransport.

Det er en ambisjon at tiltak i byvekstavtalen skal redusere antallet hardt skadde og drepte i trafikken, i tråd med nullvisjonen.

Storingsprop. 47 S (2016-207) forutsatte etablering av tette bomringer rundt viktige målpunkt som har alternative transporttilbud til bil. Det er blitt satt opp bomstasjoner på hovedveger som krysser bomringer. Småveier som krysser bomringer var forutsatt stengt fysisk for å tette bomringene.

Reguleringsplanene for stenging av Lindeveien, Eiganesveien og Jåttåveien var til behandling i bystyret 19.03.2018. Planene ble avvist, bystyret gjorde vedtak om skiltet gjennomkjøringsforbud, og at dette skulle evalueres etter at bymiljøpakken hadde vært i drift i ett år. Ettersom bystyret gjennom vedtak har bedt om evalueringssak, legger kommunedirektøren har opp til at denne saken sluttbehandles i kommunalutvalget.

Kartlegging av trafikken viser at det er mange som kjører ulovlig gjennom disse veiene. Det er tilsammen om lag 700 biler som daglig kjører ulovlig, og dermed ikke betaler bompenger. Både Eiganesveien og Jåttåveien er viktige sykkeltraseer samt skoleveier. Trafikkøkningen

øker risikoen for ulykker mellom gang- og sykkeltrafikken og gjennomgangstrafikken. Samtidig representerer gjennomkjøringen et potensielt inntektstap.

Det er og prinsipielt uheldig at det innenfor virkeområde til Bymiljøpakken er reelle hull i bomringene, som er forutsatt å være tette.

Saken ble lagt fram for utvalg for by- og samfunnsutvikling i møte 23.01.2020, sak 4/20. Det ble fattet vedtak om å sende saken på høring til berørte kommunedelsutvalg. Kommunedelsutvalgene Eiganes og Våland, Tasta og Hinna har fått anledning til å uttale seg til saken. Utvalgene ønsker stenging med skilt eller nye bomstasjoner.

Kommunedirektøren anbefaler at Lindeveien, Eiganesveien og Jåttåveien blir stengt fysisk. Det ivaretar trafikksikkerheten for myke trafikanter i gatene, og vil sikre at bomringene til Bymiljøpakken tettes og at flere bidrar til finansiering av prioriterte tiltak.

Bymiljøpakken – Stenging av veger som krysser bomringer

Bakgrunn for saken

Byvekstavtalen er en avtale mellom staten og kommunene på Nord-Jæren og Rogaland fylkeskommune, som omhandler transporttiltak, finansiering og arealbruk for å oppnå en miljøriktig og funksjonell bytransport.

Hovedmålene i byvekstavtalen er:

- Veksten i persontransporten skal tas med kollektivtrafikk, sykling og gange (nullvekstmålet)
- God framkommelighet for alle trafikantgrupper med hovedvekt på kollektiv, sykkel og gåing og næringstransport.

Det er en ambisjon at tiltak i byvekstavtalen skal redusere antallet hardt skadde og drepte i trafikken, i tråd med nullvisjonen.

Det er etablert 5 bomringer rundt viktige reisemål i storbyområdet. I St. prop 47 (2016-2017) er det forutsatt tette ringer dvs. at det ikke skal være mulig for betalingspliktige kjøretøy å passere ringen uten betaling.

For bomringen rundt Stavanger sentrum utgjør Lindeveien og Eiganesveien smutthull, mens for bomringen rundt Forus gjelder tilsvarende for Jåttåveien. Før etablering av bomringene ble det utarbeidet forslag til reguleringsplaner for fysisk stenging av disse veiene. Planene ble lagt fram for bystyret for sluttbehandling 19. mars 2018. Bystyret fattet følgende vedtak:

1. Plan 2600 - Bypakke Nord-Jæren - stenging av veier i forbindelse med ny bomstasjon

Bystyrets enstemmige vedtak

Planen avvises. Jåttåveien opprettholder gjennomkjøring forbudt skilt som i dag inntil videre. Ordningen evalueres ett år etter bompakken sin start.

Stavanger kommune ber Samferdselsdepartementet bruke fullmakten gitt av Stortinget til å sette opp en ny bomstasjon på strekningen. En stenging av Jåttåveien vil medføre store ulemper for næringsdrivende og beboere i området.

Opparbeidelse, arealomdisponering og snuplassene vil ha kostnader som er i samme størrelsesorden som en ny bomstasjon. En ny bomstasjon vil ikke svekke økonomien i bypakken. Det er dermed fornuftig å erstatte veistengingen med en ny bomstasjon.

2. Plan 2601. Detaljregulering for stenging av Eiganesveien i forbindelse med etablering av ny bomstasjon

Bystyrets enstemmige vedtak:

Planen avvises. Eiganesveien opprettholder gjennomkjøring forbudt skilt som i dag inntil videre.

Ordningen evalueres ett år etter bompakken sin start.

3. Plan 2602. Detaljregulering for stenging av Lindeveien i forbindelse med etablering av ny bomstasjon

Bystyrets flertallsvedtak:

Planen avvises. I Lindeveien monteres gjennomkjøring forbudt skilt inntil videre. Ordningen evalueres ett år etter bompakken sin start.

Før oppstart av innkreving av bompenger 1. oktober 2018 ble det i Lindeveien satt opp skilt som forbyr kjøring retning sør mellom Bjørkeveien og Almeveien. På Eiganesveien ble det satt opp noen supplerende skilt som forbyr gjennomkjøring, for å hindre snikkjøring inn i bomringen rundt Stavanger sentrum. Jåttåveien var allerede skiltet tilfredsstillende med gjennomkjøringsforbud.

I denne saken evalueres ordningen med skiltet gjennomkjøring forbudt og om det skal settes i gang planarbeid for å stenge veiene fysisk.

Saken ble behandlet av utvalg for by- og samfunnsutvikling i møte 23.01.2020, sak 4/20. Det ble fattet følgende enstemmige vedtak:

Saken utsettes.

Kommunedelsutvalgene som er berørt i saken skal uttale seg før saken kommer tilbake til utvalg for by- og samfunnsutvikling.

I tråd med vedtaket ble saken sendt på høring til kommunedelsutvalgene Eiganes og Våland, Tasta og Hinna.

Eiganes og Våland kommunedelsutvalgs enstemmige uttalelse:

Eiganes og Våland kommunedelsutvalg ønsker ikke fysisk stenging av Eiganesveien og Lindeveien, og ber om at bomstasjon etableres. Planprosessene for fysisk stenging av Lindeveien og Eiganesveien for å tette Bymiljøpakkens bomringer, gjenopptas ikke. Økte kontroller vil være preventivt her.

Kommunedelsutvalget er opptatt av sikkerheten til byens borgere med spesielt trykk på skolebarna og ønsker derfor primært at det settes opp bomgalger som opprinnelig foreslått.

Kommunedelsutvalget er uenig i at den viktigste faktoren for etablering av bomstasjon er trafikkgrunnlaget. Trafikksikkerheten og effektive kjøremønster bør være de viktigste kriteriene i vurderingene. Kommunedelsutvalget vil på dette grunnlaget anbefale å starte prosessen med å etablere bomstasjoner i Eiganesveien og Lindeveien. Gjennomføring forbudt opprettholdes samtidig i Eiganesveien.

Eiganesveien

Kommunedelsutvalget er spesielt bekymret for den økte trafikken i Eiganesveien etter oppstart av bompengennekrevingen. Gjennomkjøring forbudt har i prøveperioden vist seg å være et lite effektivt virkemiddel for å tette hullet i bomringen. Trafikkøkningen øker risikoen for ulykker og det må gjøres andre tiltak. Fysisk stenging av Eiganesveien vil gi et endret kjøremønster hvor blant annet mer biltrafikk vil sluses ut av gaten i retning Lassakrysset. Her er veien veldig smal, og kjøretøy har ofte problemer med å passere uten å kjøre opp på fortauet. Her er det også stor pågang av syklendeskolerelever på vei til og fra skolen. Løsningen vil også sluse mer trafikk forbi Eiganes skole. Fysisk stenging vil resultere i større omveier og dermed mer bilkjørsel generelt i området. Løsning frarådes på det sterkeste.

Lindeveien

I Lindeveien er den aktuelle strekningen med vei kortere enn i Eiganesveien. Her har politikontroller blitt gjennomført og vist seg å ha en reduserende effekt på den ulovlige gjennomkjøringen. Både dagens løsning og en fysisk stenging gir derimot et endret kjøremønster med omveier og økt trafikkbelastning i omkringliggende gater, som er lite

ønskelig. På dette grunnlag ønsker kommunedelsutvalget å erstatte dagens ordning med bomstasjon.

Tasta kommunedelsutvalgs enstemmige uttalelse:

Planen om fysisk stenging av Lindeveien, Eiganesveien og Jåttåveien avvises. Tasta kommunedelsutvalg lar det være opp til de aktuelle bydeler å bestemme hva som skal gjelde for Eiganesveien og Jåttåveien. I Lindeveien endres dagens skilting til gjennomkjøring forbudt til Sollandsbakken. Løsningen evalueres etter ett år.

Hinna kommunedelsutvalgs enstemmige uttalelse:

Bystyret's tidligere vedtak opprettholdes. Jåttåveien forblir «stengt» med skilt som i dag.

Kommunedelsutvalgene ønsker ikke fysisk stenging av veiene, men ønsker å beholde skilting som i dag eller etablere bomstasjoner.

Saken legges på ny fram for utvalg for by- og samfunnsutvikling , og deretter for kommunalutvalget. Styringsgruppen for Bymiljøpakken har bedt om at evalueringssaken også legges fram for dem.

Fakta

I forbindelse med etablering av Bymiljøpakken ble det etablert nye bomringer på Nord-Jæren, deriblant bomring rundt Stavanger sentrum og rundt Forus/Lura. Bilister må betale ved kjøring inn i bomringen. Utgangspunktet er at alle som passerer et bomring-snitt skal betale bompenger.

Dersom ringer/snitt ikke er tette, vil det gi grunnlag for uønsket kjøremønster. Dette kan føre til økt trafikkbelastning i boligområder og redusert trafiksikkerhet.

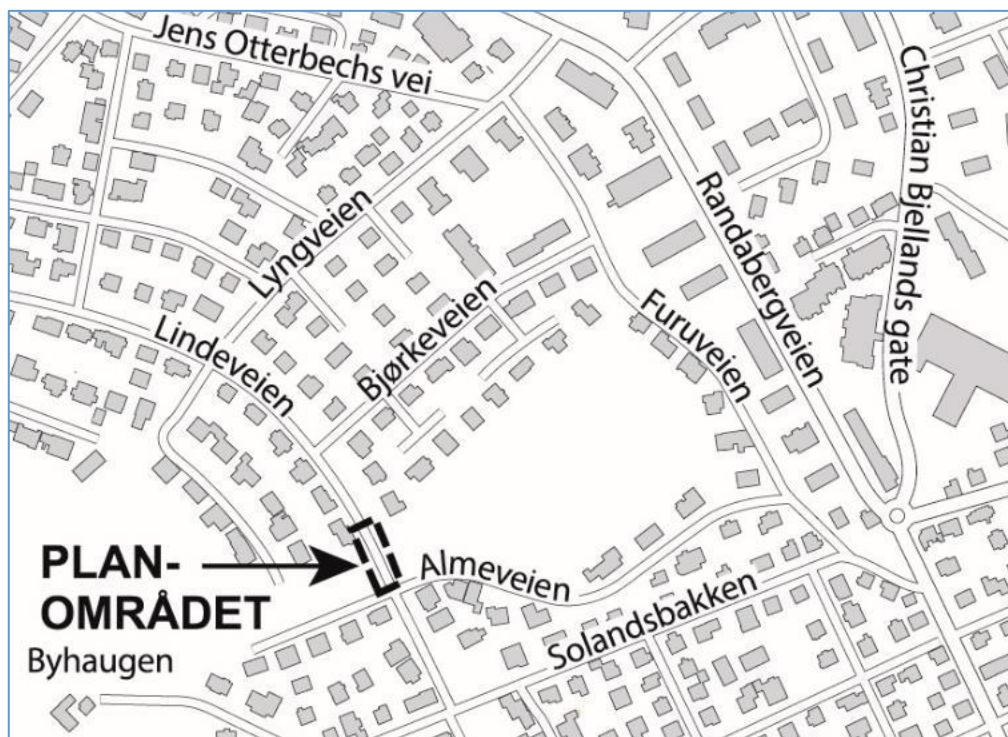
For å etablere tett ring rundt Stavanger sentrum er det behov for å stenge Lindeveien og Eiganesveien. For bomringen rundt Forus må Jåttåveien stenges. Med stenging unngås snikkjøring og økt trafikkbelastning på disse og andre tilliggende veier.

Stenging av Lindeveien

Lindeveien er boligvei med fartsgrense 30 km/t. Vegen er opparbeidet med fortau på begge sider og er skolevei. Hovedrute for sykkel går via Lindeveien. I tilgrensende parkområde er det opparbeidet lekeplass. Lindeveien er også trasé for bussrute 25.

Før etableringen av bomringen var trafikkbelastningen 700 kjt. /døgn. Av disse var det 470 som kjørte retning nord og 230 som kjørte retning sør.

Oversiktskart med forslag til stengingspunkt

Trafikkforhold etter etablering av bomring

Iht. bystyrevedtaket ble veien ikke fysisk stengt. Det ble satt opp skilt 306.1 Forbudt for motorvogn, med underskilt som forbyr kjøring med motorvogn i retning sør (inn i bomringen). Park og vei i Stavanger kommune har gjennomført trafikkteiling før bomring, umiddelbart etter bomring og ett år etter.

Tellingene viser at trafikken er blitt redusert fra 700 kjt./døgn i årsdøgntrafikk (ådt) til 520 kjt./døgn. I retning sør er trafikken blitt redusert fra 230 til 210 kjt./døgn. I retning nord er trafikken blitt redusert fra 470 til 310 kjt./døgn.

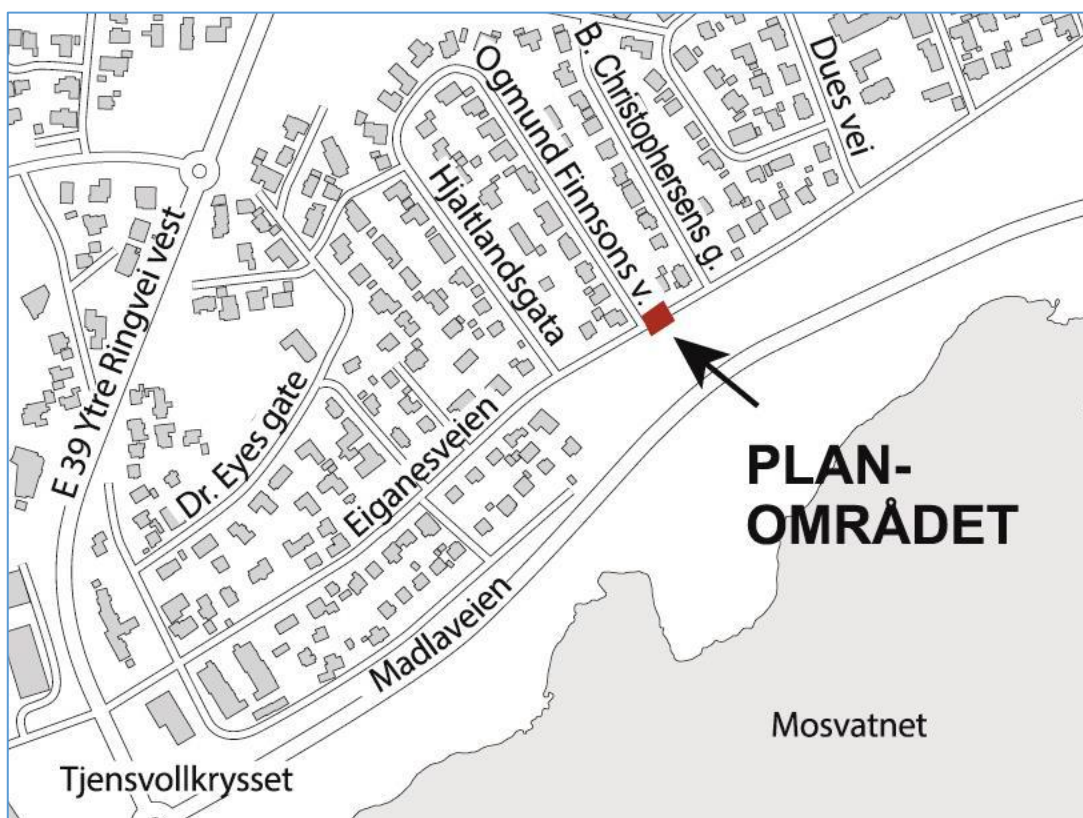
Tallene viser at trafikken er blitt mest redusert i retning nord. Dette kan skyldes at beboere har endret vegvalg eller målpunkt på grunn av bomringen. I retning nord er det en del ulovlig kjøring. Dersom vi antar at 10 % prosent av trafikken som kjører retning sør er lovlig trafikk (utrykningskjøretøy, servicetrafikk o.l.), er det i snitt 190 kjøretøy som kjører ulovlig daglig. Tellingene er utført like nord for Almeveien.

Politiet har hatt noen kontroller etter at de siste tallene ble kjent. Håndheving har en preventiv virkning. Det antas derfor at trafikken i dag er noe mindre enn det som var da tellingen ble gjennomført.

Stenging av Eiganesveien

Eiganesveien mellom Holbergsgate og E39 er boliggate med fartsgrense 30 km/t. Veggen er opparbeidet med fortau og trasé for en bydelsrute for sykkel.

Eiganesveien er skoleveg og i tilgrensende parkområdet på østsiden er det opparbeidet lekeplass. Veggen har vært skiltet med gjennomkjøring forbudt før bomringen. Det var derfor begrenset med trafikk, som i hovedsak bestod av lokaltrafikk til og fra boliger. Selv om det var gjennomkjøringsforbud, antas at det var noe gjennomgangstrafikk i perioder med kjøpphopning på hovedveier.

Oversiktskart med forslag til stengingspunkt

Iht. bystyrevedtaket ble Eiganes ikke fysisk stengt, i stedet ble det satt opp supplerende gjennomkjøringsforbudsskilt.

Ifølge trafikkteilingen hadde Eiganesveien årssdøgntrafikk, ådt, 730 kjt./døgn med like mye trafikk i hver retning før etablering av bomringen. Etter innføring av bomringen har trafikken i retning nord (inn i bomringen) økt fra 380 til 780 kjt./døgn. I retning sør ut av bomringen har trafikkmengden blitt redusert fra 350 til 300.

Tallene viser at det er i størrelsesorden 400 bilister som daglig kjører gjennom Eiganesveien ulovlig, antakelig for å unngå bompenger.

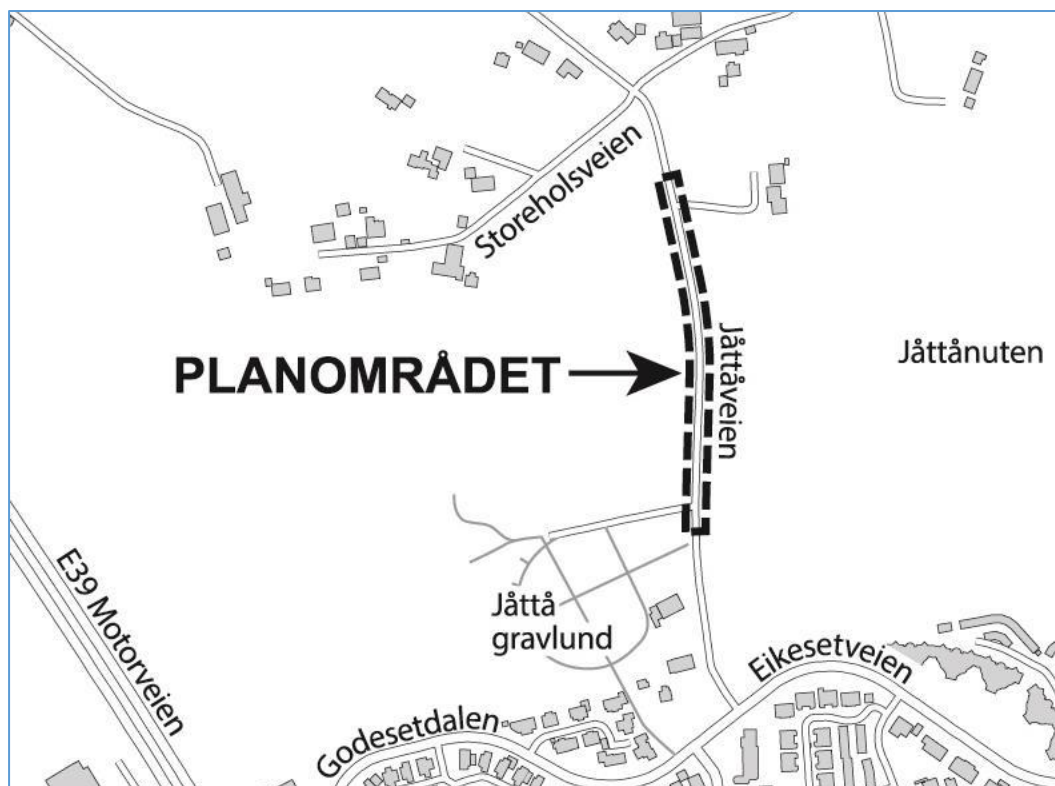
Det har ikke vært gjennomført politikontroller i Eiganesveien ettersom håndhevingen er svært ressurskrevende.

Trafikkøkningen har negativ effekt for bomiljøet mht. trygghet trafiksikkerhet og støy. Deler av strekningen er for smal for passering av møtende kjøretøy. Trafikkøkningen har økt risikoen for kjøring på fortau, som kan være farlig for skoleveien til Eiganes skole.

Stenging av Jåttåveien

Jåttåveien er fylkesveg som går gjennom landbruksområde mellom Diagonalen og Godesetdalen. Vegen har fartsgrense 40 km/t og er skiltet med gjennomkjøring forbudt. Med unntak av søndre del er vegen uten fortau og opparbeidet med en bredde på ca. fire meter. Vegen brukes av skoleelever på Jåttå- og Gautesete skole.

Jåttå gravlund og Brynes plantesalg er viktige målpunkt med atkomst via Jåttåveien.

I Statens vegvesens vegdatabase er trafikken i Jåttåveien anslått til 750 kjt./døgn 2018.

Ifølge trafikktegninger utført av Stavanger kommune før etableringen av bomringen hadde vegen en årstdøgntrafikk på 400 kjt./døgn ved gravlunden i sør. Etter etableringen har trafikken økt til 500 kjt./døgn. Trafikken retning nord er uendret, mens trafikken retning sør (inn i bomringen) har økt fra 200 til 320 kjt. /døgn.

Strekningen med gjennomkjøringsforbud er over to kilometer. Dette gjør det krevende for politiet å håndheve reguleringen og det har ikke vært gjennomført kontroller etter skiltingen ble satt opp.

Etablering av ekstra bomstasjoner

Et alternativ til fysisk stenging av Lindeveien, Eiganesveien og Jåttåvegen kan være etablering av ekstra bomstasjoner. Veiene som anbefales stengt har status som kommunal veg, unntatt Jåttåveien som er fylkesveg. Bystyret vedtok egen bomstasjon i Jåttåveien som en løsning ved behov.

Etablering av bomstasjoner krever ulike vurderinger, og den viktigste faktoren er trafikkgrunnlag. I tillegg vil andre forhold som grunnnerverv/reguleringsforhold, grunnforhold, trafiksikkerhet osv. spille inn. Avhengig av disse forholdene vil en bomstasjon sannsynligvis/erfaringsmessig koste mellom 3-5 mill.kr.

Dersom det skal etableres bomstasjoner i disse veiene i stedet for fysisk stenging så må det sannsynligvis utarbeides nye reguleringsplaner. Selve byggekostnaden vil være 9-15 mill. kr. Bomstasjoner medfører også økte driftskostnader. Disse veiene vurderes å ha for lite trafikkgrunnlag for å kunne faglig forsvare en etablering av egne bomstasjoner.

Potensielt inntektstap

Trafikktellingen viser at trafikken har økt både i Eiganesveien og Jåttåveien. Det er om lag 400 kjøretøy daglig som kjører ulovlig gjennom Eiganesveien. Tilsvarende tall for Jåttåveien er om lag 130 kjøretøy. I Lindeveien er det registrert 200 ulovlige passeringer daglig. Totalt utgjør dette omlag 700 passeringer, noe som til sammen utgjør ca. 3 mill. kr i tapte bompengainntekter pr. år. Den reviderte byvekstavtalen vil gjelde for 2019-2029 og potensielt inntektstap vil være rundt 30 mill.

Vurdering

I desember 2019 ble det inngått en revidert byvekstavtale for perioden 2019-2029, mellom Staten, ved Samferdselsdepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet, og Nord-Jæren ved Rogaland fylkeskommune, Stavanger, Sandnes, Sola og Randaberg kommuner. Det er videre åpnet for justeringer i bompengelopplegget, innkrevingsretningen på i bomstasjonen på bybrua skal snus og partene har forpliktet seg til å endre bomplasseringer og/eller innkrevingsretning for Tananger og Lura. Det er forutsatt at endringene ikke skal medføre at det oppstår hull i ringene.

Bompengoordninger legger til grunn at alle som kjører skal bidra med finansiering til tiltak/prosjekter som bidrar til måloppnåelse. Mulige smutthull i ordningen bryter med forutsetninger og representerer et potensielt og utilsiktet inntektstap. Det er uheldig for legitimiteten til bymiljøpakken at det finnes 3 smutthull i ordningen i Stavanger kommune.

Stenging av en vei med skilt, slik bystyret har vedtatt, kan kun håndheves av politiet. Politiet har ved flere anledninger uttalt at stenging av veier med skiltet gjennomkjøringsforbud i bomring ikke er et godt alternativ. Det er svært ressurskrevende å håndheve slike reguleringer, særlig på lengre strekninger. Dette er ikke en prioritert oppgave hos politiet. Samtidig så er trafikkmengden ikke på et nivå som kan forsvare at det investeres i ekstra bomstasjoner med tilhørende driftskostnader.

Skilting i Lindeveien ble gjennomført slik at politiet har en mulighet til å håndheve. Her var det innkjøringsforbud, mens Eiganesveien og Jåttåveien har hatt forbud mot gjennomkjøring. Det er derfor bare reguleringen i Lindeveien som har blitt håndhevet. Både

Eiganesveien og Jåttåveien hadde sannsynligvis noe gjennomgangstrafikk før bomring, men tellingene viser at denne andelen har økt betydelig.

Tallene viser at dersom veiene ikke stenges fysisk, men kun ved skilting, fører det til gjennomkjøring, økt trafikkbelastning og redusert trafiksikkerhet i de berørte områdene.

Uten fysisk stenging av veiene, og kun med skilting av gjennomkjøring forbudt er det mulig for bilister å snike i bomringen ved å foreta ulovlig gjennomkjøring. Dette fører til uønsket kjøremønster.

Eiganesveien er en boliggate med mye gang- og sykkeltrafikk som skal til skole og andre målpunkt i området. Gjennomgangstrafikk i en boliggate representerer en større fare for myke trafikanter enn atkomsttrafikken. For å begrense gjennomgangstrafikken er det anlagt humper og innført gjennomkjøringsforbud. I Lindeveien er trafikk sammensetningen sannsynligvis blitt endret. Trafikanter som ønsker å unngå bompenger kjører nå gjennom Lindeveien og boligfeltet. Jåttåveien er en smal og hovedrute for sykkel samt en skolevei. Trafikkøkning i kombinasjon med endring av trafikk sammensetningen er med på å redusere trafiksikkerheten for myke trafikanter.

Saken har vært på høring i aktuelle kommunedelsutvalg. Kommunedelsutvalgene ønsker ikke fysisk stenging av veiene.

Vedlagt notat fra Park- og vei inneholder mer detaljer om trafikk tall og vurdering av trafiksikkerhet som følge av trafikkøkningen.

Konklusjon

Kommunedirektøren anbefaler at Lindeveien, Eiganesveien og Jåttåvegen stenges fysisk. Det vil best ivareta trafiksikkerheten for myke trafikanter i gatene, og sikre at bomringene innenfor Bymiljøpakken er tette, og bidra til finansiering av prioriterte tiltak.

Per Kristian Vareide
kommunedirektør

Gunn Jorunn Aasland
direktør

Hildegunn Hausken
avd.sjef byutvikling

Jo. C. Fougli
seksjonsleder

Saksbehandler: Iqbal Mohammad

Vedlegg:

Vedtak HINNYE, 10032020, Sak 9/20, Høring av stenging av veier ved bomringer i Bymiljøpakken - behandling i TAS, EIG, og HIN kommunedelsutvalg

Vedtak TASNYE, 09032020, Sak 8/20, Høring av stenging av veier ved bomringer i Bymiljøpakken - behandling i TAS, EIG, og HIN kommunedelsutvalg

Vedtak EIG NYE, 02032020, Sak 8_20, Høring av stenging av veier ved bomringer

Notat fra Park- og vei om stenging av veier

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.